

אילה ניצב

פתיחה: בשבת, 18/12/10, בשעה 13:00
נעילה: ב-11/1/15
אוצרת: דורה דקל
 תערוכת פרס בחירת האוצרת -
 מתערוכת בוגרים 2009 המכון לאמנות אורנים

**המכון
לאמנות
אורנים**

קיבוץ כברי מיקוד 25120
 ובתאום טלפוני טל. 04-9952252
 כתובתנו באינטרנט: www.cabri.org.il
 דוא"ל: drorad@cabri.org.il

רב שיח - על ההדהוד שבין הפרטי לציבורי באמנות ובמרחב האדריכלי

יתקיים במועדון שליד הגלריה בכברי
 ביום ה', 6/1/11, בין השעות: 17:00-20:00

בתכנית:

דברי פתיחה: **דורה דקל - גלריה כברי | אילה ניצב - האמנית**
ד"ר יעל גילעת | דורית רינגרט - המכון לאמנות אורנים
ד"ר גליה בר אור | הביתן הישראלי בביאנלה בונציה - אדריכלות קיבוץ
אילנה סלמה אורתור | "עקבות אורבאניים" - על פרויקטים פוליטיים/פואטיים: מוילה
ח'ורי, חיפה, דרך "מחנה היהודים" במרסיי ועד ל"אינטימיות טריטוריאלית"
בביאנלה הבינלאומית לאדריכלות הנוף העירוני, בבת-ים
יעל מוריה וסגל ברניר | פעולה עירונית - על אוצרות בחלל המוזיאון וברחבי העיר בבת-ים

הקרב על גשר מיליוויס | 1519-20 | ג'ובאן פרנצ'סקו פני | Giovan Francesco Penni | מתווה הכנה בדיו וגיר עבור פרסקו לחדר קונסטנטינו בוטיקו | 37/85 ס"מ | מוזיאון הלובר בפריז

עלית (פרטי) | 2010 | קופר על נייר | 215/530 ס"מ

הרחקת העדות להזיות השוויצריות שלי נוגעת ללוחות השנה הזכורים לי מילדותי. הם נשלחו להורי בקביעות מידיד שוויצרי, והיו נתלים אחר כבוד על דלת השירותים. הייתי מתבוננת בהם ארוכות ומערה אותם אל זרם הדם התרבותי שלי. כדי הדשא והפסגות המושלגות הצטיירו עבורי כמעין מולדת אבודה בתוך הלבאנט. מבטי הנשוא מערבה ראה בנוף האירופי ממד אקזוטי, בדומה, אולי, לאופן בו תפסו בני אירופה בתחילת המאה הקודמת תרבויות פרימיטיביות כמודל נוסף. בחרתי להציב בחלל אובייקטים נוספים המעלים רעיונות של כמיהה אל האקזוטי, תוך ניכוס וזיוף מודע, דוגמת סוכריות הגומי בצורת פירות עסיסיים או שרשראות הפרחים.

הדימויים מתוך מגזין הטיסה הפיחו בי השראה לחלק מן היצירות, ובאמצעותם הפכה בעיני רוחי הקובייה הלבנה של הגלריה לאלום בחוקי, כביכול, המשלב בין המקומי והאירופי. חציו של החלל נשלט על ידי אקסדרת עמודים וציור גדול ממדים המתאר את סצנת הקרב על גשר מיליוויס. הציור מנכס מתווה הכנה של ג'ובאן פרנצ'סקו פני (PENNI) לציור פרסקו בוטיקו. הרישום המקורי מאופיין ביכולת רישום מרשימה של הציור וכוח המצאה קומפוזיציוני מעורר השתאות. את הווירטואוזיות שלו החליפה עבודה מונוטונית של העתקה באמצעות מקרן. כדי לחקות את גוני הרישום החומים ציירתי בתמיסת קפה עלית. הקרב מתואר בציור כטקס אקסטטי, פסטיבל גברי קתרטרי לזהב ומלחיב, אך מעל לכל, לגיטימי. זהו קרב בלי אוכלוסייה אזרחית, אין בו מקוננים או מטען רגשי. זהו קרב רחוק של משהו אחר, שניתן ליהנות ממנו הגאה אסתטית של שלמה, בדומה להתבוננות באריג בעל מרקם עוצר נשימה. בתיאור הקרב יש מן המחול, האורגיה ושלחה בארטיסטים. לנו יש זכות להתבונן בסצנה האלימה בסטואיות, תוך צעידה מתונה בין סטיו עמודים, שהוצבו בחלל. אקסדרת העמודים עשויה אף היא נייר, ושתול בה עמוד אחד מקורי, כמו באגדה על חידתה של מלכת שבא למלך שלמה, בה נדרש השליט לזהות מי מבין עשרות זרי הפרחים המלאכותיים הוא הזר האמיתי היחיד.

מה עושה אדם שהמציאות אינה מוצאת חן בעיניו? כיצד יקרא עליה תגר? האם יראה בה אויב שיש לחתור תחתיו, תוך סכנת נפילה לייאוש וחוסר תכלית? האם יכונן את אורחות חייו סביב עשייה ושינוי, תוך הסתכנות דומה? האם יברח אל מחוזות של נוסטלגיה ושל יופי לא מופרע? האם יתבונן בה מבעד לזוגית של ביקורת?

התערוכה **"סוויסאייר"** מעמידה במרכז את המבט, המבט המכונן את המציאות ואת תודעת המתבונן, מבט שאוצר בחובו פוטנציאל לפעולה שתתממש, או לא, בדומה לדינוק שמזמין החיפוק הניצב בתערוכה, אשר מהווה גם מעין פריזמה. המבט החוצה, גם אם הוא טעון וביקורת, מדגיש דווקא את המחיצות בין המתבונן למושא ההתבוננות, את הקושי והמורכבות של הפעולה בתוך המציאות הביתית והלוקלית.

בשתיים מעבודותי במדיה דיגיטלית מעיבים על סלון הבית ועל מה שנגלה מבעד לחלוננו פרדוקסים ומבוכות. בעבודה **"מהפכנים"** נשחקת שיחת סלון בין חברים, שמפעמת בהם רוח מהפכנית, הופכת לעקרה ושמרנית, לטקסט קלישיא וחסר תכלית, שיש בו גם הקשרים מאיימים. בעבודה **"ברוש מתאבק"** מיתמר ברוש כעמוד עשן בחלון ביתי הנשקף לשכונת הר יונה, שכונה יהודית הממוקמת על אדמות מופקעות בעיר מגורי נצרת עילית. השכונה מזדקרת, מחציפה כנגד הכפרים הערביים שבלבם היא יושבת ומגבילה את התפשטותם. הברוש המתאבק הוא אות פיוטי אך מאיים על האווירה בעיר, כפי שאני חווה אותה מאז עברתי אליה, שנה אחרי מהומות אוקטובר 2000.

נקודת המוצא לתערוכה היא מגזין של חברת התעופה **"סוויסאייר"** מ-1985, המציע את כל המיטב של התרבות האירופית השבעה לנטעני, מתבליטים מוזהבים ועד גבינה.

עלית (פרטי) | 2010 | קופר על נייר | 215/530 ס"מ

עלית (פרטי) | 2010 | קופר על נייר | 215/530 ס"מ

חלל התצוגה בכבדי הוא בעת ובעונה אחת חומר גלם ומקור השראה **לאילה ניצב** בבניית התערוכה **”סוויסאייר”**. החלל, קובייה לבנה שבמרחבה ניצב עמוד לבן, הוא דוגמה טיפוסית לחלל תצוגה אירופי מודרני. הקובייה הלבנה היא מקום שקט ומנותק, שבו מוצגים אוצרות התרבות. היא גם מושא הביקורת של אמנים והוגים משנות השישים והלאה, הטוענים שחללי התצוגה המסורתיים הם אליטיסטיים ומדירים מתוכם מגזרים חברתיים שלמים. התערוכה בודקת מה בין אותו חלל תצוגה אירופי, שקט ומנותק, ובין המציאות הישראלית, שמורכבת ממגוון ממקורות תרבותיים וזהויות אתניות; מה בין של אירופה ובין התרבות הישראלית, שמורכבת ממגוון ממקורות תרבותיים וזהויות אתניות; מה בין האסקפיזם שהחלל ושם התערוכה **”סוויסאייר”** מגלמים, ובין מרכיבי הקיום בארץ כיום. אילה ניצב מציגה דימויים המייצגים פנים שונים של הסימולקרה של אירופה, דימויים ללא מקור שמחליפים את הממשי, בעיני התייר הישראלי. היא מציגה אותם בחומרים דלים ויומיומיים, המעוררים שאלות הנוגעות לתפקיד של אותה אירופה מדומיינת בהווה של התרבות הישראלית.

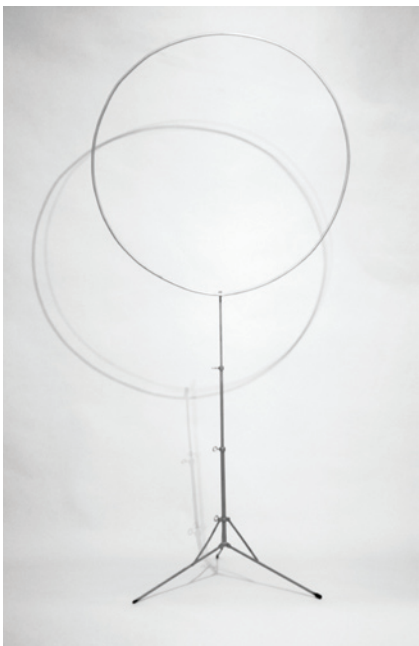
במבנה הגלריה שבה ניצב עמוד בודד, העמידה האמנית גלילי נייר המקבילים לעמוד הקיים, ויצרה שדרת עמודים החוצה את חלל התצוגה. שדרת העמודים מאזכרת ארמונות ומבני ציבור מפוארים, היא מאזכרת גם את הסטואה או האכסדרה, שבה לימוד פילוסופים את משנתם.

עמוד השיש בעל הכותרת, שמציין את התקופה הקלאסית, ערש התרבות המערבית, מתחלף בתערוכת **”סוויסאייר”** בנייר, חומר פשוט, נגיש ומתכלה. לאורך שדרת העמודים מוצג ציור מונומנטלי המכסה קיר שלם, **”עלית” (הקרב על פונס מיליויס)** (2010). הציור הוא העתק מוגדל לרישום שצייר ג'ובאן פרנצ'סקו פני (Giovan Francesco Penni, 1496-1528) בתקופת הברוק. הציור השייך למסורת האירופית מציור באמצעות תמיסת קפה **”עלית”**, המשמשת כצבע מים. הקפה נחשב לעממי וזול והציור מבוצע על גבי נייר פשוט. ההרואיות שמוצגת בציור כמושא אסתטי וכאידיאל,

”פריזמה” (2010) הוא אובייקט פסולי המורכב משני מרכיבים, מעמד תווים שעל גביו רותך חישוב. בדומה למוצגים האחרים בתערוכה גם החפצים המרכיבים את **”פריזמה”** מזוהים עם תרבות אירופית. המרכיבים של האובייקט מאזכרים מופעים: מעמד התווים מאזכר את הקונצרט ואילו החישוב מאזכר את הקרקס. שני המופעים דורשים יכולת וירטואוזית הנובעת מאימון ממושך. עם זאת, הם נתפסים כמנוגדים. הקונצרט מזוהה עם תרבות גבוהה, עם האפולוני והנשגב. הקרקס מזוהה עם תרבות פופולרית, עם הדיוניסי.

”פריזמה” הוא בן-כלאיים, המחבר באופן אורגני בין שני פנים הנחשבים למנוגדים בתרבות. הוא מערער על ההבחנה בין גבוה לנמוך ומציע לראות בהם אחד. נושא נוסף שמופיע בעבודה הוא המבט של הצופה. כמו בעבודות אחרות שניצב יצרה, כדוגמת **”ברוש מתאבך”** ו**”אוקולוס”** (2009), היא מזמינה את הצופה להביט במציאות מבעד למסגרת שהיא מעמידה בעבורו. במקרה זה הצופה מביט מבעד לחישוב, האנלוגי לעדשת המצלמה. העבודה מדגימה לצופה את כוחה של הצבת המסגרת. מאידך, לנוכח החישוב הריק, הקרקסי, מתבהר כי הצופה נתון למבטם של אחרים, מבט מצמית המשמש לפיקוח ושליטה. המבט מוצג בעבודה זו באופן דו משמעי. מחד - הוא אמצעי לבחינת המציאות ולשינוייה, ומאידך - הוא אמצעי למישטור.

תערוכת **”סוויסאייר”** מעלה שאלות על הזהות הישראלית, התלויה בין מזרח למערב ועל הקונפליקט הישראלי-פלסטיני. היא מציעה לצופה להסתכל בהם מנקודת מבט חדשה.

אילה ניצב | קורות חיים

ילידת מושב רגבה (1981) בוגרת המגמה לאמנות פלסטית, מנור - כברי, קיבוץ כברי (1999) בוגרת המכון לאמנות אורנים (2009) כיום, חיה בקיבוץ העירוני **”משענל”** בנצרת עילית, ועובדת בחינוך, הוראה והדרכה של בני נוער

lulilu10@gmail.com
052 4696838

תודות:

לדרורה דקל, למכון לאמנות אורנים, ולקבוצות תפוז ותלם, על שאפשרתם את התערוכה, תוך תמיכה פיזית וליוי רעיוני. תודה מיוחדת לעידיית יטב-בירן, אודי פפר ונמרוד לניר, שהשקיעו מזמנם וכשרונם בתערוכה זו. בתמיכת המחלקה לאמנויות פלסטיות, האגף לתרבות ולאמנות, משרד החינוך והתרבות. תודה לקיבוץ כברי ובמיוחד לכא"נ תעשיית כברי.

